

Будь ласка, використовуйте бібліографічні описи, щоб цитувати або посилатися на цей матеріал:

Письменний В.В. Особливості вітчизняної практики планування неподаткових надходжень місцевих бюджетів / В.В. Письменний // Фінансова політика у системі соціально-економічного розвитку України: тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 13–14 квіт. 2016 р.) / І.Я. Чугунов, М.В. Тарасюк, Т.В. Канєва та ін.; відп. за вип. І.Я. Чугунов. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. – С. 89–91.

або

Pysmennyi, V.V. (2016). Osoblyvosti vitchyznianoï praktyky planuvannia nepodatkovykh nadkhodzhen mistsevykh biudzhetyv [The features of domestic practice of planning tax revenues of local budgets]. Proceedings from: *Vseukrainska naukovo-praktychna konferentsiia «Finansova polityka u systemi sotsialno-ekonomichnoho rozvytku Ukrainy» – All-Ukrainian Scientific Conference «Financial Policy in the System of Social and Economic Development of Ukraine»*. (pp. 89–91). Kyiv: Kyiv. nats. torh.-ekon. un-t [in Ukrainian].

Письменний В.В.

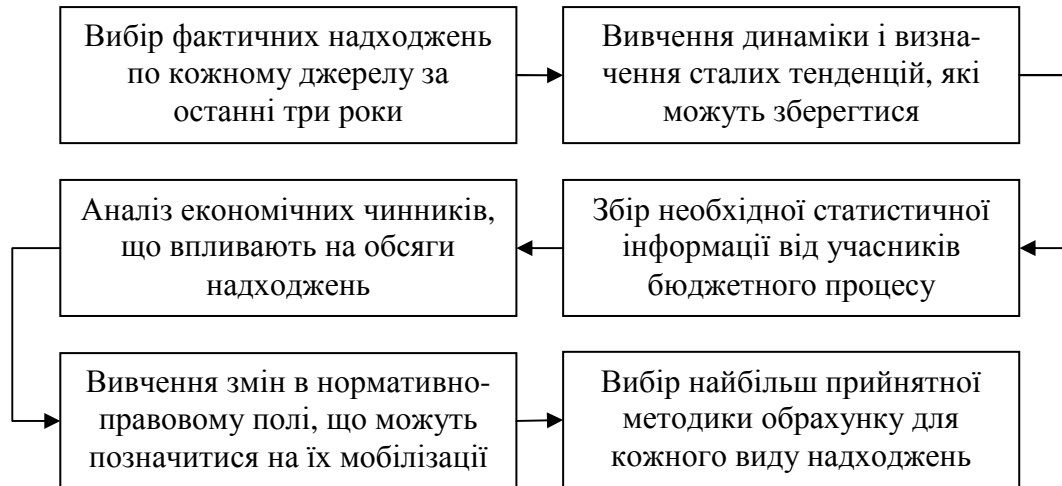
Тернопільський національний економічний університет

ОСОБЛИВОСТІ ВІТЧИЗНЯНОЇ ПРАКТИКИ ПЛАНУВАННЯ НЕПОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Планові показники неподаткових надходжень місцевих бюджетів, якими є доходи від власності та підприємницької діяльності, адміністративні збори і платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності, власні надходження бюджетних установ й інші неподаткові надходження, визначаються на основі даних про їх фактичне надходження на дату складання бюджету, очікуваного виконання до кінця року, а також із урахуванням тенденцій, які склалися за останні роки. Оскільки органи місцевого самоврядування мають повний доступ до цього джерела, такий підхід дає можливість відносно точно спрогнозувати їх розміри.

Встановлення плану місцевих бюджетів по неподаткових надходженнях передбачає: вибір фактичних надходжень по кожному джерелу за останні три роки; вивчення динаміки і визначення сталих тенденцій, які можуть зберегтися наступний рік; збір необхідної статистичної інформації від учасників бюджетного процесу; аналіз

економічних чинників, що впливають на обсяги надходжень; вивчення змін в нормативно-правовому полі, які можуть позначитися на їх мобілізації; вибір найбільш прийнятної методики обрахунку для кожного виду неподаткових надходжень із залученням науковців та фахівців-практиків (рис. 1).

Рис. 1. Розрахунок планових показників неподаткових надходжень місцевих бюджетів

Утім, кожен вид неподаткових надходжень має свої особливості, від чого й залежать їх очікувані значення. Зокрема, доходи від власності та підприємницької діяльності формуються за рахунок частини чистого прибутку комунальних унітарних підприємств та їх об'єднань, що вилучається до відповідного бюджету, дивідендів, нарахованих на акції (частки, паї) господарських товариств, у статутних капіталах яких є комунальна власність. Тому основну увагу необхідно звернути на фінансовий стан цих підприємств та показники їх фінансових планів з тим, аби переконатися у стійкості до циклічних коливань і кон'юнктури економічного розвитку.

План надходження плати за надання адміністративних послуг, які є складовою частиною адміністративних зборів та платежів, доходів від некомерційної господарської діяльності, головним чином, визначається вартістю цих послуг за останній період і можливими коливаннями в перспективі. Як і в попередньому випадку, на розрахунок очікуваних розмірів доходів від орендної плати за користування цілісним майновим комплексом й орендної плати за водні об'єкти (їх частини), що надаються в користування на умовах оренди місцевими радами, впливає тарифна політика органів місцевого самоврядування [1, с. 254].

Серед власних надходжень бюджетних установ найбільшу питому вагу в неподаткових надходженнях місцевих бюджетів

займають надходження від плати за послуги, що надаються бюджетними установами. Для розрахунку планових показників цього джерела необхідно отримати інформацію в суб'єктів (заклади й установи в галузях освіти, охорони здоров'я, соціального захисту і соціального забезпечення, культури та мистецтва тощо), які надають передбачені законодавством платні послуги. При цьому потребують посилення контрольні дії з тим, аби знизити корупційну складову та забезпечити відповідність планових і фактичних показників.

Хоча благодійні внески й закладаються в доходи місцевих бюджетів, змоделювати їх надходження досить складно. Надмірна частка неформальних зв'язків між владою і бізнесом, посередня фінансова грамотність населення, низька культура благодійництва – ось ті виклики, яких не вдалося позбутися за багатолітню історію українського державотворення. Легітимність в цій сфері має утворити основу бюджетного планування, а розуміння необхідності вчасно й відповідно до своїх можливостей сплачувати благодійні внески, тобто брати участь в підтримці місцевих справ, є лише першим кроком на шляху до конструктивних зрушень.

Література:

1. Планування та управління фінансовими ресурсами територіальної громади / О.П. Кириленко, Б.С. Малиняк, В.В. Письменний, В.В. Русін / Асоціація міст України. – К.: ТОВ „Підприємство „ВІ ЕН ЕЙ”, 2015. – 396 с.